

nets Udvidelse. Der ligger saa lang Tid imellem hin Kommissions Arbejder og nu, at alle Enkeltheber ikke staa ret levende for mig. Det erede Medlem, der sidst talte, har kunnet citere af Kommissionens Betænkning, jeg har den ikke ved Haanden og kan ikke saaledes erindre Enkeltheberne, - det vil sige, jeg kan vel gjenkende Ordene i det Oplæste, men erindre Enkeltheberne kan jeg ikke. Jeg vil kun bemærke, at det, Kommissionen satte sig som Formaal, egentlig var, at Svøarnet skulde opretholdes i omtrent det samme Omfang som tidligere; det var i Bevidsfæheden om, at Skibenes Bessaffenhed allerede var undergaaet en stor Forandring fra hvad den tidligere var, at man maatte se hen til, at man ikke forsøgte at lægge nogen bestemt Plan for Flaadens Udvikling i Fremtiden, men kun eksempelvis antyde, hvorledes det Hele tænktes gennemført. Naar det erede Medlem af en Forhandling med en tidligere Krigsminister, som samtidig var Minister for Svøarnet, er kommen til det Resultat, at vort Svøarn netop blev udviklet i den rigtige Retning ved at følge den Anvisning, som er givet ved Finantslovens § 23 i den Skikkelse, hvori den nu foreligger, ja, saa kan jeg ikke sige Andet, end at det gjør mig ondt, ikke, at jeg ikke var tilstede, men at hin Forhandling har gjort saa meget Indtryk paa det erede Medlem ved den Leilighed, at han har kunnet komme til at flaa den Opfattelse fast. Jeg føler mig fuldkommen overbevist om, og den høitærede Marineminister har ogsaa her i Dag gjentaget det, at et Svøarn, der blev grundlagt paa smaa Fartøier, baade vilde være utilstrækkeligt, maatte unyttigt og tillige, dersom det skulde have nogen som helst Betydning, ganske overordentlig kostbart. Dersom man vilde lægge en Plan til Landets Forsvar, hvor efter hver enkelt Landsdel skulde bære Byrden for sit Bedkommende, saa kunde det være ret hensigtsmæssigt at tilbele hver Landsdel et vist Antal Kanonbaade efter sin Størrelse; men saa snart der blot var det mindste Spørgsmaal om en Samvirken, saa vilde det vise sig, naar man fører Tanken lidt videre, at et Værn, bestaaende af saadanne Fartøier, vilde være fuldstændig illusorisk. En Kanonbaad er i sig selv et elastisk Begreb; man kan have baade store og smaa; her forstaa vi derved smaa Fartøier, der ikke ere forsynede med noget Pantserdæk og som føre en meget svær Kanon. Disse Fartøier ere fremkomne i England, og en Del af dem ere byggede til den engelske Flaade; de kunne ganske sikkert have deres Nytte, naar de ligge inde i Nærheden af Landet paa Steder, hvor der ikke er nogen synderlig Bevægelse i Søen, i det de der vilde kunne benyttes som Forsvar imod større Skibe, der befinde sig længere ud. Paa den ene Side forudsættes det altsaa, at de ere befykkede med saa svære Kanoner, at de kunne virke ødelæggende paa de større pantserskæbete Skibe, og

paa den anden Side forudsættes det, at Kampen finder Sted i en saadan Afstand, at Kanonbaadene paa Grund af deres ringe Størrelse aldrig udsættes for at blive ramte. Under visse Ceventualiteter og Lokaltiteter vil et saadant Forsvar kunne have sin Betydning; men disse Baade vilde aldrig kunne sjerne sig i nogen synderlig Afstand fra Land, thi den mindste Urolighed i Søen vil sætte dem i en saadan Bevægelse, at de derved vilde tabe Skudfærdigheden for deres Kanoner, og paa Grund af den ringe Hastighed, disse Fartøier have, ville de i høj Grad være udfatte for at blive afskvaarne fra Land. Det er altsaa et Værn, der har en saa indskrænket Anvendelse, at jeg vil sige, at paa de allerfleste Steder her i Landet, hvor man tror, at disse Fartøier kunne være til Nytte, vilde fast anlagte Standsere være af fuldkommen saa megen Betydning til at forsvare vedkommende Steder. Dersom altsaa det høitærede Medlem har lært dette ved dette interessante Møde hos hin Krigsminister, saa gjør det mig ondt, thi det borger ikke for, at han vil stræbe hen til at hjælpe til, at Svøarnet kan blive udviklet i en saadan Retning, som man ellers fra et almindeligt Standpunkt anser for ønskeligt. Det fortjener ogsaa en Gang at bemærkes, at den Plan, som hin Minister satte sig i Spidsen for, nemlig den saakaldte 12 Fods Plan, aldrig fik nogen videre Udvikling. Det første Skib, der blev sat i Bygning, efterat denne Sag var bleven bragt frem, var det nuværende Pantserbatteri Odin, som imidlertid ikke stak 12 men 15 Fod, og som jo netop var et Skib, der var bragt tilveie ved et Kompromis her i Rigsdagen, hvor jeg tror, at Landsstinget den Gang tog Initiativet saaledes som omtalt.

Min erede Kollega, som er Medstiller af dette Forslag, ansøgte, at jeg ved min Motivering havde antydet, at jeg ikke vilde fastholde Forslaget; jeg tror ikke, han har Ret deri. Jeg har ikke sagt et eneste Ord i den Retning, men kun sagt, at der, efter de Ytringer, som vare faldne i et tidligere Møde, kun var ringe Udsigt til, at dette Forslag vilde gaa igjennem. Hvor vidt jeg for min Person vil frasælde Forslaget eller ikke, vil naturligvis afhænge af de Udtalelser, der maatte fremkomme her i Thinget og som ville vise, hvor vidt der kan være Tanke om Tilslutning eller ikke. Jeg maa talke det erede 6te kongevalgte Medlem (Fischer) for den Form, hvori han har opfordret mig til at trække mig tilbage for Forslaget, og det skal ikke undlade at have sin betydelige Indflydelse paa den Maade, hvorpaa jeg vil kunne komme til at stille mig; men jeg ser mig dog alligevel i alt Fald ikke endnu i Stand til at kunne følge denne Opfordring.

Formanden: Den 2den Landsstings-